

Ginfo

Amt für Gemeinden informiert • Uffici da vischnancas infurmescha • Ufficio per i comuni informa

Prefaziun

da dr. Martin Schmid, president da la regenza e schef dal departament da finanzas e vischnancas

La sessiun da favrer 2011 dal cussegl grond è stada sut l'ensaina da rinforzar l'instituziun da la vischnanca en noss chantun. La politica ha ditg GEA ad ina structura communal che sa basa en l'entir chantun Grischun sin vischnancas fermas, autonomas ed ablas d'agir e che vul eliminar impediments ch'existan actualmain per fusiuns. La lunga tradiziun da vischnancas grischunas autonomas po – e quai mussa la discussiun – vegnir cuntinuada mo, sch'il curaschi per midadas è avant maun. Vischnancas independentas ch'èn ablas d'agir èn il meglier recept cunter la centralisaziun e vischnancas independentas èn er in garant per la vaira autonomia communal vivida. Differentas vischnancas han gia demussà quest curaschi e realisà fusiuns da vischnancas. La via tschernida vegn sustegnida da tuttas varts: Il cussegl grond e la regenza han manifestà lur unitad e lur prontezza per refurmas ed er mess a disposiziun las finanzas necessarias.

A maun da 24 dumondas strategicas ha il cussegl grond pudì prender il favrer decisiuns fundamentalas areguard la refurma da vischnancas e dal territori. A medem temp ha el pudì concluder midadas da leschas e tras quai er prender mesiras concretas per cuntinuar a reducir obstachels existents per fusiuns da vischnancas.

Il cussegl grond è suandà la regenza

er en puncts dispitaivels. El è stà unanimamain da l'avis ch'il chantun saja oz surstructurà e ch'il basegn da refurmas saja correspondentamain cumprovà. En moda impressiunanta ha il cussegl grond manifestà che las structures communalas actualas – cun las numerusas federaziuns e furmas da la collavuraziun intercomunala – na bastan betg pli per las sfidas e per ils basegns actuals e futurs. Quai sa reflectescha er en l'intenziun da vulair introducir refurmas da la structura che vegnan realisadas a maun d'ina refurma da vischnancas e dal territori. Per la gronda part dal cussegl grond èsi cler che las fusiuns da vischnancas ston crescer er vinavant da sutensi e che quellas duain vegnir promovidas dal chantun. Cun sias propostas persequiteschan il cussegl grond e la regenza en spezial las suandantas trais finamiras:

- *rinforzar las vischnancas;*
- *reducir la surstructuraziun;*
- *rectifitgar il plaun mesaun cun circuls, districts e corporaziuns regionalas.*

In chantun ferm, a lunga vista cun damain che 50 vischnancas fermas e cun in plaun d'execuziun mesaun dad 8 fin 11 regions che gidan las vischnancas ed il chantun ad ademplir las incumbensas: Suenten la discussiun cumplessiva davart la strategia durant la sessiun da favrer 2011 èn ils signals positivs, per ch'i possa vegnir realisada ina refurma da las structures persistente en il Gri-

1 / 2011

Cuntegn

- 02** Refurma da vischnancas e refurma territoriala, Fusiuns da vischnancas
- 02-04** Indicatur da finanzas 2009

Agiuntas

Indicatur da finanzas da las vischnancas grischunas 2009

Purschidas da scolaziun e da furmaziun supplementara:

- www.zvm.ch
- www.htwchur.ch
- www.gemeindetreuhand.ch
- www.bvr.ch

Editur

Uffizi da vischnancas
Grabenstrasse 1
7001 Cuira

Tel. 081 257 23 91
Fax. 081 257 21 95
www.afg.gr.ch
E-Mail: info@afg.gr.ch

schun, la quala vegn a tegnair quint dals basegns e da las sfidas futuras e nua che sa lascha identifitgar l'ierta ritga da l'istorgia, da la cultura e da la tradiziun grischuna.

Refurma da vischnancas e refurma territoriala

Las decisiuns fundamentalas cleras dal cussegl grond èn in segn per la regenza e per l'administraziun chantunala da prender per mauns immediatamain las lavurs da realisaziun. I sa tracta dals suandants projects da realisaziun:

- *en cas che vischnancas politicas fusiuneschan, na duai betg dar automaticamain ina fusiun da lur vischnancas burgaisas (art. 89 LV);*
- *la promoziun da la collavuraziun intercommunala, ch'è statuida explicitamain en la constituziun chantunala (art. 64 CC), duai vegnir abolida;*
- *votaziuns intercomunales e votaziuns cirquitalas duain vegnir permessas en consequenza d'iniziativas al lieu.*

Ultra da quai duain vegnir definids territoris per la promoziun da fusiuns. Quai cun tadlar e cun laschar cooperar las vischnancas.

Actualitad: project parzial „Vischnanca burgaisa“

L'art. 89 vertent da la lescha da vischnancas regla, tge consequenzas che fusiuns da vischnancas han per las vischnancas burgaisas. En cas che vischnancas politicas fusiuneschan, vala la fusiun er per las vischnancas burgaisas correspondentas tranter ellas. Tenor la voluntad dal cussegl grond duai quest automatissem vegnir abolì. Perquai sto questa dumonda vegnir sclerida svelt, damai che l'aboliziun annunziada da l'automatissem chaschuna malsegerezza e po avair per consequenza che projects da fusiuns cun vischnancas burgaisas vegnan franads. Actualmain curra la consultaziun. Là propona la regenza las suandantas midadas:

Las vischnancas burgaisas pon, na ston dentant betg pli fusiunar en l'avegnir en il rom da la fusiun da vischnancas politicas. En consequenza da quai poi

dar pliras vischnancas burgaisas sin il territori d'ina vischnanca politica. Questas vischnancas burgaisas disponan vinavant da la facultad burgaisa respectiva ed èn vinavant cumpetentas per conceder il dretg da burgais. En ina fracziun politica resp. en in lieu senza vischnanca burgaisa prendess per cunter la vischnanca politica la decisiun da naturalisaziun. En cas da naturalisaziun vegn mintgamai concedì il dretg da burgais cun la designaziun da la nova vischnanca politica. Analogamain a la regulaziun vertenta è ina persuna mo commembra da la vischnanca burgaisa, sch'ella posseda il dretg da burgais da la vischnanca ed ha ses domicil en la vischnanca burgaisa.

Perquai che las vischnancas burgaisas pon exister vinavant, er sche las vischnancas politicas respectivas fusiuneschan, n'èsi betg necessari d'externalisar la facultad burgaisa. Dal scumond d'externalisaziun general poi vegnir divergià, sche las vischnancas burgaisas existentas fusiuneschan cun la vischnanca politica. Questa varianta, che ha la finamira da rectifitgar las structures areguard las vischnancas burgaisas, permetta l'associaziun burgaisa da dretg public sco purtadra da l'externalisaziun. Ella vegn survegliada da la vischnanca politica, e quella ha da guardar ch'il bain public restia en ils mauns da la publicitad.

La consultaziun dura fin la fin d'avust 2011.

Las ulteriuras incumbensas dals conclus dal cussegl grond vegnan elavuradas en il decurs dals onns 2011 e 2012 ed alura tramess en la consultaziun.

La refurma dal territori ha la finamira d'unifitgar la geografia dal plaun mesaun (corporaziuns regiunalas e districts). Las lavurs en quest regard entaifer il chantun han cumenzà, uschia ch'i po vegnir decidì anc avant la fin da l'onn 2012 en chausa. Il cussegl grond ha decidì ch'i duain resulltar 8 fin 11 regiuns.

Fusiuns da vischnancas

Ils 15 da matg 2011 han gi lieu en trais vischnancas ulteriuras votaziuns davart la fusiun da vischnancas.

La vischnanca da Trun ha decidì en ina votaziun a l'urna davart la fusiun cun la vischnanca da Schlans, la quala aveva approvà la fusiun unanimamain gia ils 16 d'avrigl 2011. La fusiun è er vegnida approvada cun gronda majoritad a Trun: 332 gea (91%) cunter 28 na (9%). La vischnanca fusiunada sa numna **Trun**.

Er en la Val dal Rain grischuna han duas vischnancas acceptà ina fusiun: A chaschun da la votaziun a l'urna ad Igis èn 1'177 (75%) stads per e 404 (25%) cunter la fusiun cun la vischnanca vischina da Mastrils. A la radunanza communal da Mastrils ha medemamain ina gronda majoritad approvà la fusiun. La relaziun da las vuschs è stada 171 gea (85%) cunter 31 na (15%). La vischnanca fusiunada sa numna **Landquart**.

Cun resalva dal consentiment dal cussegl grond entran las fusiuns en vigur per il 1. da schaner 2012. Il dumber da las vischnancas sa reducescha pia previsiblamain a 176.

Indicatur da finanzas 2009

La situaziun finanziaria en general en las vischnancas ha cuntinuà a sa megliarar durant l'onn 2009. En cumparegliaziun cun l'onn precedent è questa tendenza positiva stada in pau pli moderada. Il medem svilup u in svilup sumegliant pon ins er observar en auters chantuns. Ils resultats da las evaluaziuns s'integreschan fitg bain en ils svilupps dals ultims onns. Dapi 10 onns sa mussa che las vischnancas ageschan cun gronda responsabladad en dumondas finanzialas e ch'ellas han sut controlla lur finanzas. Las vischnancas valan sco partenarias fitg fidadas cun ina gronda impurtanza per l'economia publica, la quala na dastga betg vegnir sutvalitada.

Indicatur da finanzas da las vischnancas grischunas 2004 - 2009

Indicatur / grondezza	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Grad d'atgna finanziaziun en % ¹⁾	121.99	125.57	117.43	148.24	116.50	103.62
Quota d'atgna finanziaziun en % ²⁾	18.56	18.17	19.52	21.27	18.84	16.09
Quota dal servetsch da chapital en % ³⁾	8.82	7.88	7.56	7.22	6.85	6.22
Quota da la grevezza da tschains en % ⁴⁾	-2.19	-1.59	-2.39	-2.38	-2.52	-2.93
Quota da l'indebitament brut en % ⁵⁾	105.27	100.21	105.00	94.96	87.31	88.22
Quoto d'investiziun en % ⁶⁾	24.59	22.68	24.96	24.49	24.27	23.76
Facultad (+) / debits (-) nets en fr. per abitant/a ⁷⁾	-1 236	-1 048	-823	+23	+323	+449

1) Ideal: 100 % e dapli; bun fin giustificabel: 100 - 70 %; problematic: sut 70 %

2) Buna: sur 20 %; mesauna: 10 - 20 %; flaivla: sut 10 %

3) Pitschna: sut 5 %; supportabla: 5 - 15 %; auta fin fitg auta: 15 - 25 %; strusch pli supportabla: sur 25 %

4) Pitschna: sur 2 %; mesauna: 2 - 5 %; grond 5 - 8 %; fitg auta (indebitament strusch pli supportabel): sur 8 %

5) Fitg bun: < 50 %; bun: 50 - 100 %; mesaun: 100 - 150 %; nausch: 150 - 200 %; critic: > 200 %

6) Flaivlas: < 10 %; mesaunas 10 - 20 %; fermas: 20 - 30 %; fitg fermas: > 30%

7) Pitschen: fin fr. -1 000; mesaun: fr. -1 000 - -3 000; grond: fr. -3 000 - -5 000; fitg aut: sur fr. -5 000

Mintga vischnanca sto inoltrar al departament da finanzas e vischnancas mintga onn ses quint annual approvà ensemen cun il rapport da la cumisiun da gestiun. Quests quint annuals vegnan alura registrads ed evaluads da l'uffizi da vischnancas tenor criteris standardisads per l'entira Svizra. A maun dals indicatur che vegnan eruids pon vegnir cumparegliadas las finanzas da las vischnancas en total sco er ina cun l'autra e tratgas conclusiuns en chaussa. La concentrasiun d'infurmaziuns davart la situaziun finanziaria è in instrument directiv prezios per las personas responsablas en las vischnancas. Nua ch'i sa mussa p.ex. in svilup negativ, pon vegnir instradadas a temp cuntramesiras, e quai grazia a questas infurmaziuns.

Ils indicatur 2009 da tut las vischnancas han puspè mussà tut en tut in maletg solid e detg plaschaivel da la situaziun finanziaria. Las vischnancas han ina basa finanziaria sauna ed èn perquai preparadas bain per las sfidas futuras. La **facultad** ch'è disponibla **per mintga abitanta u per mintga abitant** è creschida anc ina giada in zic, numnadamain da 323 francs a 449 francs. Er ils dus indicatur **quota dal servetsch da chapital** e **quota da la grevezza da tschains** èn sa meglierads vinavant en cumparegliaziun cun l'onn precedent. Perquai che l'atgna finanziaziun è sa reducida mussan ils dus indicatur che resultan da quella valurs pli bassas. Quellas restan dentant èn in sector favuraivel. Malgrà questa buna situaziun da partenza stoi vegnir resguardà che la

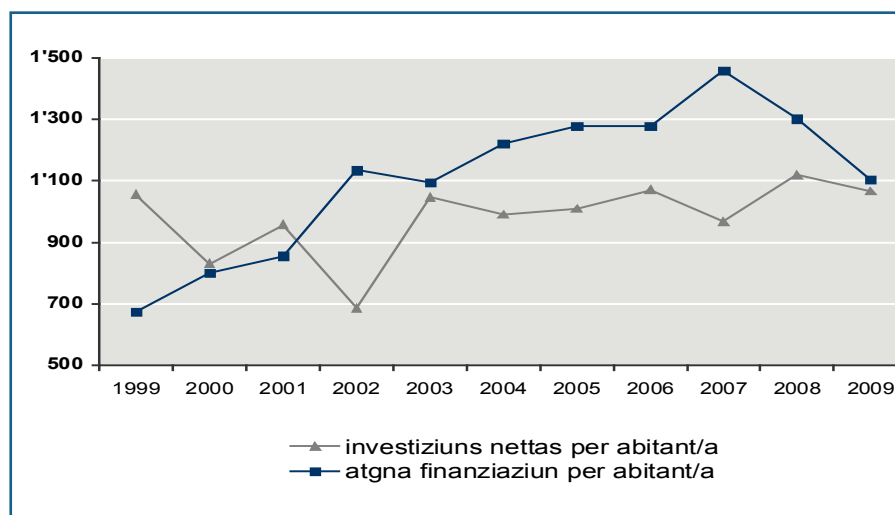
situaziun finanziaria po sa differenziar fitg ferm da vischnanca a vischnanca. Ultra da quai stuess in giudicament cumplexiv da la situaziun finanziaria d'ina singula vischnanca resguardar anc ulteriurs facturs. Latiers tutgan per exempel il basegn futur d'investiziuns u er las estructuras existentas.

L'atgna finanziaziun è in dals facturs centrals per demussar la libertad finanziaria d'ina vischnanca. Quella exprima numnadamain, en tge dimensiun che amortisaziuns sco er apports resp. prelevaziuns per finanziaziuns spezialas èn pussaivlas. L'atgna finanziaziun per abitanta u per abitant (vegn er numnada cashflow) è sa reducida da 1'303 francs l'onn 2008 a 1'104 francs l'onn 2009. Tar 76 vischnancas è l'atgna finanziaziun s'augmentada en cumparegliaziun cun l'onn precedent, 108 vischnancas han

stui supportar ina reducziun.

Las **investiziuns nettas** per abitanta u per abitant èn sa sminuidas envers l'onn precedent levamain per 53 francs, da 1'119 francs a 1'066 francs. Malgrà che las expensas èn restadas quasi tuttina grondas hai dà quest svilup. La raschun per quai è l'augment da las entradas d'investiziun. Il volumen d'investiziun total da 340 milliuns francs (2008: 338) vegn confrontà cun entradas cumuladas da 138 milliuns francs (128). En 91 vischnancas èn las investiziuns nettas s'augmentadas, entant ch'ellas èn sa reducidas en 92 vischnancas en cumparegliaziun cun l'onn precedent.

Il **grad d'atgna finanziaziun** mussa, quant enavant che investiziuns nettas pon vegnir finanziadas tras meds finanziaziun realisads sezs (atgna finanziaziun).

In grad d'atgna finanziaziun da passa 100 pertschient chaschuna ina reduziun dals debits resp. in augment da la facultad disponibla. Sche quest indicatur è dentant sut 100 pertschient resulta in nov indebitament. Valurs tranter 70 e 100 pertschient vegnan consideradas sco anc responsablas. Pervia da la reduziun da l'atgna finanziaziun è resultà in indicatur cun la valur da 103.62 pertschient (116.50). Considerond l'entir chantun, han las vischnancas pudì covrir lur investiziuns nettas cun meds finanziais realisads sez. Ils 100 pertschient han 87 vischnancas (94) surpassà e tranter 70 e 100 pertschient èn stadas 14 vischnancas (23). En il sector problematic tranter 0 e 70 pertschient sa chattan 48 vischnancas (42). In'atgna finanziaziun negativa han registrà 17 vischnancas (9). Pervia da questa situaziun da partenza han quella stui consumar lur facultad u stui far novs debits. 23 vischnancas (34) han preschentà in surpli d'entradas en lur quint d'investiziun, en quests cas n'è il grad d'atgna finanziaziun betg vegni erui.

La **facultad netta** per abitanta u per abitant per ils 31 da december 2009 è stada 449 francs (2008: 323). Tut en tut ha la facultad finanziaia cumprovada surpassà cleramain il chapital ester. 109 vischnancas han pudì preschentar meglias valurs, entant che 75 vischnancas han stui consumar facultad disponibla ubain stui far anc dapli debits. Il dumber da las vischnancas cun in indebitament net per abitanta u per abitant da passa 10'000 francs è stà 7 (8). Totalmain han 75 vischnancas (93) preschentà in indebitament net, consequentmain han 115 vischnancas (110) pudì revegnir ad ina facultad disponibla. Las differenzas da la facultad netta resp. da l'indebitament net en las singulas vischnancas èn anc adina fitg grondas. La facultad disponibla per abitanta u per abitant s'extenda da passa 51'000 francs (Maton) fin ad in indebitament net per abitanta u per abitant da passa 21'000 francs (Verdabbio).

Remartgabla è la summa dal chapital ester da tut las vischnancas che importa 1'433 milliuns francs (1'424 milliuns). Entaifer il chapital ester è l'augment il pli grond vegni observà tar ils debits a media ed a lunga vista. Ina reduziun pli gronda han las vischnancas pudì preschentar en connex cun las obligaziuns currentas. Per interpretar quest indicatur d'ina singula vischnanca ston ins resguardar er auters criteris, sco per

exempel l'atgna finanziaziun substanziala sur plirs onns ubain la valitaziun e la cumposiziun da la facultad finanziaia. En cumparegliaziun cun auters chantuns è medemamain sa mussà in maletg plaschaivel. Mo trais chantuns han registrà ina facultad netta per abitanta u per abitant pli auta ch'il Grischun. En 17 chantuns percenter è il chapital ester stà pli grond che la facultad finanziaia, uschia ch'igl ha dà in indebitament net.

La **quota d'atgna finanziaziun** determinescha la forza finanziaia e la libertad finanziaia d'ina vischnanca, mettend en relaziun l'atgna finanziaziun cun il retgav finanziaial. La quota d'atgna finanziaziun en media è sa reducida per 2.75 puncts a 16.09 pertschient. Quest fatg po vegnir taxà sco cuntentaivel. Ina quota d'atgna finanziaziun da passa 20 pertschient han cuntanschì mo 72 vischnancas (86). Ina pitschna quota da sut 10 pertschient han stui supportar 50 vischnancas (44).

La **quota dal servetsch da chapital** exprima la grevezza che resulta per las finanzas tras ils custs da chapital per investiziuns ch'èn vegnidas fatgas en il passà. In'auta quota dal servetsch da chapital inditgescha in basegn d'amortisaziun correspondent e/u in grond indebitament. En media è questa valur sa meglierada en las vischnancas a 6.22 pertschient (6.85). 159 vischnancas (165) han registrà ina valur supportabla da sut 15 pertschient. Ina quota dal servetsch da chapital da passa 15 pertschient (auta fin fitg auta) han gi 30 vischnancas (37). En 5 vischnancas (9) è la valur schizunt stada pli auta che 25 pertschient. Quai vala sco fitg critic.

La **quota da la grevezza da tschains** metta en relaziun la chargia da debits cun il retgav finanziaial. Ella ha mussà da nov ina direcziun positiva ed è stada en media -2.93 pertschient. Questa valur negativa è resultada tras il fatg che 138 vischnancas (133) n'han cumprovà nagina grevezza da tschains netta ed ultra da quai tras in nivel da tschains bass. Sch'il cunfin da 5 pertschient vegn surpassà, è quai in indicatur per ina grevezza da tschains critica. Quai è stà il cas tar 5 vischnancas (8).

La **quota da l'indebitament brut** preschenta ils debits bruts en pertschients dal retgav finanziaial, quai vul dir quants pertschients dal retgav finanziaial ch'ins duvrass per pajar ils debits bruts. Qua tras sa mussa er la situaziun

d'indebitament. Quella vegn classificada sco critica, sche la sava da 200 pertschient vegn surpassada. La valur en media dad 88.22 pertschient (87.31) dastga vegnir taxada sco resultat cuntentaivel. In fitg bun resultat da sut 50 pertschient han cuntanschì 76 vischnancas (71). Bunas valurs tranter 50 e 100 pertschient han gi 41 vischnancas (55). 40 vischnancas (41) han surpassà la quota da l'indebitament brut da 150 pertschient e da quella èn 19 (24) schizunt stadas sur la valur critica da 200 pertschient.

Per eruir l'indicatur **quota d'investiziun** vegnan las investiziuns bruttas messas en relaziun cun las expensas (totalas) consolidadas. Quest indicatur mussa l'activitad en il sector da las investiziuns e/u l'augment da l'indebitament net. Sulet na di el dentant betg bler davart la situaziun finanziaia d'ina vischnanca. Sco il grad d'atgna finanziaziun po er quest indicatur variar fitg ferm d'in onn a l'auter. Perquai vegni recumandà da far in giudicament sur plirs onns, e quai ensem cun la quota d'atgna finanziaziun. In resultat sut 10 pertschient vegn taxà sco activitad d'investiziun debbla, in tal sur 30 pertschient sco activitad d'investiziun fitg ferma. La media da tut las vischnancas dal Grischun è stada 23.76 pertschient (24.27), quai che po vegnir taxà sco activitad d'investiziun ferma. Ina quota d'investiziun da main che 10 pertschient han gi 23 vischnancas (29); tar 63 vischnancas (76) sa chattava questa valur sur 30 pertschient.

Per examinar en moda dinamica la statistica annuala da las finanzas da las vischnancas, elavura l'uffizi da vischnancas il svilup da las finanzas communalas dals ultims 10 onns. Tras quai duain vegnir evaluadas e commentadas las differents relaziuns finanziaias dals onns 2000 fin 2009. Per l'emprima giada vegni uschia permess da trair conclusiuns dal svilup da las finanzas da mintga singula vischnanca.

Beilage zur 1/2011

Finanzstatistik der Bündner Gemeinden				Finanzkennzahlen 2009						
Gemeinde	Einwohner 2009	Steuerfuss 2009	Finanzkraftgr. 2008/2009	Selbstfinanzierungsgrad in %	Selbstfinanzierungsanteil in %	Kapitaldienstanteil in %	Zinsbelastungsanteil in %	Bruttoverschuldungsanteil in %	Investitionsanteil in %	Nettovermögen bzw. Nettoschuld je Einw. in Fr.
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 Almens	223	130.000	4	47.89	22.52	7.40	-2.56	20.85	52.86	3'049
2 Alvaneu	383	110.000	3	55.46	10.62	6.91	-3.48	22.81	25.81	5'415
3 Alvaschein	143	105.000	3	254.48	29.80	7.56	0.41	30.43	15.22	4'705
4 Andeer	876	90.000	2	273.81	28.25	11.34	2.02	175.61	13.50	-6'319
5 Andiast	228	125.000	4	118.91	25.77	10.45	-6.51	20.33	59.42	6'531
6 Ardez	423	88.000	2	242.28	15.84	17.41	0.78	62.01	12.83	506
7 Arosa	2'261	90.000	1	46.72	26.24	6.50	-10.57	112.15	47.23	-763
8 Arvigo	95	95.000	4	30.29	21.97	19.48	-13.93	30.22	64.79	24'188
10 Avers	172	110.000	4	20.06	1.83	19.14	4.84	233.66	8.68	-9'759
11 Bergün/Bravuogn	474	130.000	5	725.63	20.72	15.05	5.99	231.59	18.54	-13'470
12 Bever	648	80.000	2	48855.03	10.95	2.81	-4.47	0.00	15.89	5'371
13 Bivio	207	130.000	5	103.66	23.67	15.73	1.65	232.89	63.66	-16'173
14 Bonaduz	2'762	88.000	3	22.94	7.21	13.46	2.72	94.97	35.24	-3'152
15 Bondo	205	105.000	3	68.52	33.29	5.34	-7.78	108.62	49.52	-19'588
16 Braggio	64	130.000	5	-19.65	-3.64	11.00	-1.73	169.06	61.41	3'669
17 Breil/Brigels	1'277	105.000	3	533.12	27.55	3.60	-3.85	75.57	26.91	384
18 Brienz/Brinzauls	112	110.000	3	154.53	14.83	6.92	-3.31	31.58	20.87	16'545
19 Brusio	1'146	95.000	2	89.78	9.57	3.76	-0.58	17.95	14.63	-582
20 Buseno	104	120.000	4		35.31	32.61	-1.13	130.06	33.27	1'632
21 Calfeisen	54	120.000	5	132.30	37.64	-16.25	-28.20	11.36	31.33	4'901
22 Cama	500	70.000	2	291.80	19.67	11.13	0.11	233.52	9.44	-6'018
24 Castaneda	224	90.000	3	165.37	19.41	23.00	4.44	9.15	40.68	8'749
25 Castasegna	179	110.000	3		24.67	0.27	-2.50	8.43	39.39	1'680
26 Casti-Wergenstein	58	130.000	5	120.72	30.65	1.63	-5.02	204.09	27.26	-6'214
27 Castiel	121	120.000	5	246.66	21.68	-17.36	-30.00	76.91	16.80	10'387
28 Castrisch	409	120.000	4	76.29	20.54	7.48	-2.72	50.08	33.73	4'034
29 Cauco	36	130.000	5	-13.59	-1.06	11.01	-8.47	45.63	60.79	17'046
30 Cazis	1'499	123.900	4	144.01	26.66	7.00	0.55	73.49	29.03	-143
31 Celerina/Schlarigna	1'488	57.000	1	722.60	26.86	4.54	-2.36	0.00	9.78	40'992
32 Chur	33'377	90.000	1	53.92	6.22	-1.18	-7.08	93.41	12.26	-2'634
33 Churwalden	1'217	108.000	3	399.03	22.30	7.57	-0.25	118.28	28.22	2'379
35 Conters i.P.	234	70.000	3	2299.13	23.23	-7.27	-19.02	13.03	2.89	26'916
36 Cumbel	249	120.000	5		12.94	4.97	-4.82	98.56	24.66	489
37 Cunter	236	84.000	2	132.01	16.89	-1.16	-7.24	44.70	17.51	5'927
38 Davos	11'248	103.000	2	73.15	13.51	8.40	-3.54	152.46	27.68	-3'512
39 Degen	249	120.000	4		20.66	4.88	-0.97	49.64	4.48	4'074
40 Disentis/Mustér	2'121	120.000	3	157.51	15.18	16.13	3.27	159.99	17.05	-7'001
41 Domat/Ems	7'194	90.000	2		12.28	11.03	-2.93	16.94	12.76	1'897
42 Donat	208	120.000	4	459.63	21.17	1.97	-6.77	45.61	7.37	11'564
43 Duvin	88	130.000	5	-54.25	-4.62	4.26	1.82	149.56	7.71	-7'120
44 Falera	577	75.000	1	342.23	20.09	10.43	-1.70	30.10	16.86	6'716
45 Fanas	396	120.000	4	85.22	15.68	6.35	-2.30	49.14	26.86	2'815
47 Felsberg	2'262	98.000	3	92.58	14.20	10.84	1.11	78.37	17.22	-148
65 Ferrera	88	70.000	1	151.38	28.24	1.66	-0.08	100.24	35.67	19'327
48 Fideris	613	120.000	4	104.61	5.46	9.62	2.43	113.36	7.12	-2'560
49 Filisur	456	130.000	5	76.63	12.75	15.59	5.04	243.84	24.57	-16'374
50 Fläsch	590	88.000	3	136.64	16.61	6.31	-4.41	73.45	31.42	658
51 Flerden	223	120.000	4	28.64	21.30	-5.26	-10.27	23.62	52.31	9'716
52 Flims	2'577	90.000	1							-4'022
54 Ftan	508	110.000	3	118.73	16.87	14.59	1.65	131.30	20.37	-3'570
56 Furna	205	130.000	5	97.07	9.20	5.07	-2.50	62.11	27.54	2'244

Gemeinde	Einwohner 2009	Steuerfuss 2009	Finanzkraftgr. 2008/2009	Selbstfinanzierungsgrad in %	Selbstfinanzierungsanteil in %	Kapitaldienstanteil in %	Zinsbelastungsanteil in %	Bruttoverschuldungsanteil in %	Investitionsanteil in %	Nettovermögen bzw. Nettoschuld je Einw. in Fr.
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
57 Fürstenau	353	110.000	3	454.04	15.50	-0.10	-2.86	0.00	22.18	7'268
58 Grono	929	84.000	2	-2.14	-1.90	13.64	3.85	305.89	46.84	-7'792
59 Grüsch	1'300	80.000	1	25.73	10.12	9.89	-0.98	7.25	43.72	2'300
60 Guarda	179	100.000	3	555.90	33.71	4.21	-7.92	115.74	23.83	6'390
61 Haldenstein	999	105.000	3	97.20	9.06	8.49	-0.71	117.83	12.10	1'032
62 Hinterrhein	74	75.000	4	33.75	11.32	-15.95	-29.27	31.60	29.35	28'786
63 Igis	7'652	100.000	3	122.87	12.31	10.76	3.56	135.22	12.10	-1'300
64 Ilanz	2'338	105.000	3	45.14	4.93	7.16	-2.87	118.74	19.64	-2'028
66 Jenaz	1'144	100.000	3	-49.73	-2.66	6.32	-2.54	31.07	18.72	1'866
67 Jenins	858	93.000	2	57.06	11.37	0.28	-3.78	65.59	27.53	634
68 Klosters-Serneus	3'894	90.200	1	48.18	15.07	16.21	-2.89	5.00	33.98	10'707
69 Küblis	829	120.000	4	239.99	12.26	6.82	-5.89	82.56	12.60	-87
70 Laax	1'336	68.000	1	45.83	8.31	-0.08	-3.48	34.42	29.12	2'811
71 Ladir	109	120.000	4		22.10	-4.79	-4.79	0.00	18.21	19'585
72 Langwies	276	110.000	4	65.50	13.48	11.63	-0.36	64.69	38.03	-1'736
73 Lantsch/Lenz	529	90.000	3	7358.50	30.02	1.17	-5.81	40.61	24.12	4'551
74 Lavin	218	90.000	3		25.25	0.72	-11.09	183.15	13.99	-5'281
75 Leggia	131	120.000	4	153.37	12.95	16.81	0.49	108.53	18.63	-812
76 Lohn	48	130.000	5		12.34	5.38	-6.28	104.60	0.00	351
77 Lostallo	680	90.000	3	-8.08	-0.60	-1.22	-2.50	129.80	20.14	-795
79 Lüen	83	100.000	4	-33.33	-10.89	24.90	-3.63	560.75	31.60	-5'247
80 Lumbrein	380	120.000	4	183.10	17.03	7.76	-1.30	52.70	31.39	-252
81 Luven	205	120.000	5	-0.58	-0.24	-3.25	-7.17	58.68	34.25	6'397
82 Luzein	1'156	120.000	4	82.02	13.35	-1.14	-2.10	39.86	27.31	3'086
83 Madulain	202	85.000	1	41.36	29.62	-5.44	-5.44	73.24	54.44	26'225
84 Maienfeld	2'588	77.000	1	177.52	21.86	3.35	-2.80	46.88	23.26	4'656
85 Maladers	501	110.000	3	-19.42	-2.24	15.58	1.09	159.52	15.02	-3'026
86 Malans	2'217	85.000	2	69.93	18.93	1.68	-1.91	33.96	30.94	1'651
87 Malix	731	120.000	4	71.89	7.04	9.58	0.12	39.36	11.09	1'026
88 Marmorera	42	50.000	1	212.54	22.18	10.07	-0.46	0.00	12.01	33'134
89 Masein	398	120.000	4	21.50	17.57	8.00	-0.84	59.09	58.68	2'004
90 Mastrils	557	130.000	4	989.33	23.57	9.27	1.50	95.18	5.78	832
91 Mathon	51	120.000	5	2.15	2.30	7.10	-8.56	28.24	58.58	50'640
92 Medel (Lucmagn)	451	90.000	3	273.77	26.09	4.95	-0.67	49.63	33.05	191
94 Mesocco	1'230	87.000	2	11.73	6.48	14.44	2.31	152.53	44.19	-9'736
95 Molinis	137	105.000	4	-31.62	-1.82	16.94	-6.62	400.40	5.35	4'229
96 Mon	100	105.000	4	125.55	17.51	2.43	-5.58	94.60	27.81	1'921
97 Morissen	242	120.000	4	7.92	6.59	-2.24	-3.58	75.33	49.98	7'921
98 Mulegns	28	100.000	3		37.52	1.99	-1.72	42.61	0.00	16'824
53 Mundaun	311	120.000	5	1011.70	32.25	1.21	-3.04	8.11	18.51	11'441
100 Mutten	82	130.000	5	7.93	4.62	9.94	0.46	101.27	60.04	-1'290
101 Nufenen	158	120.000	4	3.74	6.91	3.47	-3.72	193.83	76.10	-4'200
102 Obersaxen	812	130.000	4	128.68	14.87	11.97	-0.36	35.94	27.10	-968
104 Parpan	242	90.000	2	30.01	15.22	8.62	-2.48	89.70	43.98	-3'360
105 Paspels	475	108.000	3	236.47	23.13	-2.67	-13.95	157.43	16.16	-5'421
107 Peist	206	130.000	5	1488.82	8.78	1.41	-4.25	53.37	4.55	3'726
109 Pigniu	31	130.000	5	253.41	42.66	19.29	2.70	178.33	26.86	-18'001
110 Pitasch	107	130.000	5	54.68	10.99	4.49	0.36	69.47	27.19	333
111 Pontresina	2'004	85.000	1	90.16	13.94	19.46	2.53	116.20	18.47	-3'111
112 Portein	22	130.000	5	215.72	41.41	0.34	-4.95	35.61	36.35	22'438
113 Poschiavo	3'521	90.000	2	59.05	14.17	0.85	-2.40	11.00	24.79	1'257
115 Pratval	231	110.000	3	138.01	17.92	-12.80	-24.86	0.00	46.69	8'234
116 Präz	159	130.000	4		15.23	6.58	-0.26	160.50	49.97	-2'834
117 La Punt-Chamues-ch	719	77.500	1	125.42	28.15	12.98	-2.65	44.83	30.55	9'512
118 Ramosch	497	130.000	5	102.20	28.63	-2.49	-13.16	116.55	36.97	-8'637
119 Rhäzüns	1'299	115.000	4	54.29	14.30	1.63	-1.64	60.37	37.12	-520
120 Riein	66	130.000	5	569.99	31.71	-0.11	-7.41	22.23	2.37	19'301
121 Riom-Parsonz	313	99.750	3	63.10	17.76	3.16	-1.55	14.26	37.58	6'945
122 Rodels	266	120.000	4	789.57	15.15	19.18	-3.40	168.95	11.54	-2'924

Gemeinde	Einwohner 2009	Steuer- fuss 2009	Finanz- kraftgr. 2008/ 2009	Selbst- finanzie- rungs- grad in %	Selbst- finanzie- rungs- anteil in %	Kapital- dienst- anteil in %	Zins- belas- tungs- anteil in %	Brutto- verschul- dungs- anteil in %	Investi- tions- anteil in %	Nettover- mögen bzw. Nettoschuld je Einw. in Fr.
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
124 Rongellen	44	33.330	2		41.28	6.59	-6.96	25.57	0.00	21'821
125 Rossa	121	87.000	4	23.43	41.32	18.11	-3.57	31.45	80.48	2'874
126 Rothenbrunnen	307	90.000	3	111.33	11.50	5.30	-2.73	39.53	16.61	11'142
127 Roveredo	2'393	103.000	3	17.25	2.39	12.06	1.97	233.55	19.65	-2'744
128 Rueun	416	130.000	5		30.50	12.36	0.67	161.79	6.21	13
129 Ruschein	360	120.000	4	120.39	13.84	5.66	-1.70	43.34	16.73	4'139
130 San Vittore	731	100.000	3	161.82	22.09	12.85	2.10	250.89	26.16	-6'225
131 St. Antonien	360	120.000	5	13.58	6.08	5.59	0.57	63.69	54.98	-319
133 St. Martin	36	120.000	4	-91.30	-26.15	17.50	-2.34	0.00	39.33	23'633
134 St. Moritz	5'175	60.000	1	178.46	29.14	1.40	-7.88	33.56	18.73	15'549
135 St. Peter-Pagig	231	120.000	5	31.74	16.03	4.66	-5.60	330.51	61.70	22'121
137 Sta. Maria i.C.	112	110.000	4		13.24	20.60	8.38	231.36	25.53	-8'161
138 Saas i.P.	761	105.000	3	4.18	1.36	15.77	-0.52	172.46	38.85	-3'912
139 Safien	314	130.000	5	-232.22	-11.98	13.95	3.40	236.60	12.68	-6'118
140 Sagogn	661	120.000	3	431.43	16.75	-0.16	-2.22	83.61	13.93	3'889
141 Salouf	218	120.000	4	349.18	18.90	4.09	-4.44	68.96	16.49	2'236
142 Samedan	2'976	70.000	1	28.86	11.28	7.81	-2.96	74.29	32.66	2'945
143 Samnaun	813	100.000	2	322.92	15.28	9.95	0.34	146.66	10.51	-5'160
144 Sarn	141	120.000	5	39.22	29.82	-1.22	-9.66	34.34	65.95	19'243
145 Savognin	960	112.880	3	86.11	14.58	6.13	-0.06	98.69	23.43	-3'286
147 S-chanf	682	90.000	2	126.42	41.71	-10.16	-11.23	59.63	38.85	5'246
148 Scharans	837	110.000	3		22.41	7.23	-0.20	43.39	9.28	4'111
150 Schiers	2'499	110.000	3		3.53	12.74	2.15	128.69	12.87	995
151 Schlans	88	130.000	5	57.87	12.82	6.56	-5.59	21.75	59.99	18'586
152 Schluein	486	130.000	4		23.77	7.71	-3.87	109.20	21.90	155
153 Schmitten	261	130.000	4	1054.46	12.91	4.13	-1.10	23.80	6.55	8'382
154 Schnaus	132	130.000	4		11.97	10.73	-5.01	49.77	29.26	2'408
155 Scuol	2'334	105.000	3	142.88	22.81	6.32	-0.27	126.70	21.60	-2'651
156 Seewis i.P.	1'411	120.000	4	41.09	9.67	3.54	-2.41	26.22	29.12	2'518
157 Selma	38	130.000	5	2.89	1.85	12.49	-7.19	65.95	50.62	19'041
158 Sent	877	130.000	4	270.92	24.18	12.30	1.15	80.73	23.06	-1'591
159 Sevgein	211	130.000	4		17.27	13.32	-1.16	82.32	13.24	-923
160 Siat	181	120.000	4	379.31	31.95	4.86	-4.60	12.67	26.08	9'342
161 Sils i.D.	863	110.000	3	260.97	17.40	2.58	-3.84	10.12	16.59	2'600
162 Sils i.E./Segl	754	80.000	1	325.60	15.94	9.52	-3.21	57.89	8.03	-1'891
163 Silvaplana	1'002	67.000	1	256.54	15.06	2.54	-4.84	35.27	22.87	24'825
164 Soazza	361	60.000	1	56.31	19.01	12.36	0.99	184.85	36.94	-6'450
165 Soglio	174	80.000	2	245.62	31.25	-1.89	-5.25	8.22	26.57	14'072
166 Splügen	414	88.000	3	74.21	8.30	9.15	-1.57	122.70	24.34	2'481
167 Stampa	602	95.000	2	103.04	5.92	6.83	-0.52	33.71	17.93	-62
168 Stierva	142	130.000	4	163.35	19.77	12.46	5.65	184.04	13.88	-5'215
169 Sufers	134	70.000	2	710.75	32.05	34.77	3.30	173.68	23.50	160
170 Sumvitg	1'310	115.000	3	108.79	18.08	10.54	1.87	111.48	21.23	-3'769
171 Sur	97	130.000	5	247.92	13.14	7.45	-3.38	74.28	5.75	2'331
172 Suraua	252	130.000	4	-28.13	-7.48	9.23	-3.63	37.31	25.88	4'972
173 Surava	208	120.000	4	234.96	13.12	14.69	3.71	188.84	16.37	-11'315
175 Susch	222	90.000	3		34.02	2.22	-1.92	324.28	15.88	613
176 Tamins	1'163	100.000	3	102.23	9.93	8.84	0.07	74.01	13.54	-2'049
177 Tarasp	360	90.000	2	36.51	22.20	12.25	-1.93	39.27	45.34	2'609
178 Tartar	162	120.000	4	-8.25	-0.72	10.86	-3.14	56.52	27.27	6'702
179 Tenna	105	105.000	4	-36.26	-18.87	11.92	-1.16	109.26	50.29	3'872
181 Thusis	2'696	115.000	3	69.79	7.61	13.91	3.98	154.90	19.98	-2'506
182 Tiefencastel	265	83.500	1	100.17	21.02	-0.80	-3.42	81.51	26.89	1'371
183 Tinizong-Rona	342	100.000	3	3180.29	19.32	15.31	1.94	108.04	12.98	-6'122
184 Tomils	723	120.000	4	294.28	50.11	0.62	-1.01	15.02	35.61	3'846
185 Trimmis	3'010	95.000	3	60.55	7.26	6.78	-0.93	131.40	29.00	-897
186 Trin	1'226	100.000	3	123.23	20.71	6.81	-3.13	47.82	34.42	1'682
187 Trun	1'173	130.000	5	199.16	20.98	20.66	3.46	191.41	23.66	-7'731
188 Tschappina	142	120.000	5		25.64	-0.80	-8.32	28.71	43.37	17'557

Gemeinde	Einwohner 2009	Steuerfuss 2009	Finanzkraftgr. 2008/2009	Selbstfinanzierungsgrad in %	Selbstfinanzierungsanteil in %	Kapitaldienstanteil in %	Zinsbelastungsanteil in %	Bruttoverschuldungsanteil in %	Investitionsanteil in %	Nettovermögen bzw. Nettoschuld je Einw. in Fr. in Fr.	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
189	Tschiertschen-Praden	306	120.000	5	10605.67	52.14	2.24	-0.93	44.92	14.19	3'365
191	Tschlin	459	100.000	3	168.96	33.80	28.16	-9.79	151.50	29.61	-6'742
192	Tujetsch	1'791	95.000	2	230.14	28.10	7.62	2.12	105.89	24.00	177
194	Untervaz	2'336	95.000	3	1076.98	31.30	1.22	-3.94	43.73	7.60	1'101
196	Urmein	122	50.000	2	26.78	12.19	-11.17	-27.61	8.01	35.53	23'239
197	Val Müstair	1'608	120.000	4	87371.46	48.77	0.35	-1.83	36.86	16.22	4'110
198	Valendas	292	130.000	5		2.02	12.42	1.40	121.98	16.28	-1'955
199	Vals	1'047	100.000	2	14.40	2.45	21.69	3.30	201.81	30.97	-5'342
200	Valzeina	130	130.000	5		-17.15	3.91	-0.30	4.65	3.32	8'065
201	Vaz/Obervez	2'588	80.000	1	122.99	17.29	6.45	-1.52	67.80	19.20	-2'894
202	Vella	434	125.000	4	219.99	21.31	2.95	-5.66	97.59	26.22	2'858
203	Verdabbio	157	130.000	5	-13.12	-20.19	46.76	12.22	587.92	70.45	-21'112
204	Versam	242	130.000	4	-91.11	-2.49	2.03	-7.15	120.01	21.89	-461
205	Vicosoprano	453	94.500	2	264.59	25.08	-0.40	-2.44	13.63	11.39	5'472
206	Vignogn	178	130.000	4		8.61	31.27	-0.93	291.67	4.17	-8'175
207	Vrin	246	110.000	5	41.04	17.94	15.87	-2.34	42.71	47.60	1'436
208	Waltensburg/Vuorz	374	130.000	5	399.02	24.25	5.60	-1.24	106.92	11.41	-485
210	Zernez	1'095	84.000	2	38.61	5.68	12.58	1.67	147.97	23.78	-7'278
211	Zillis-Reischen	429	55.000	2	84.41	14.02	16.11	3.04	236.33	31.53	-7'287
212	Zizers	3'199	90.000	3	179.44	6.07	13.21	-0.40	0.00	17.96	4'478
213	Zuoz	1'323	85.000	2	60.71	28.17	0.11	-1.93	22.73	42.56	2'254
Kanton Graubünden	191'861	105.924			103.62	16.09	6.22	-2.93	88.22	23.76	449

Legende:

- (1) ESPOP per 31. Dezember 2009
- (2) Gemeindesteuerfuss in Prozenten der einfachen Kantonssteuer
- (3) Finanzkraftenteilung 2008 + 2009
- (4) Selbstfinanzierung in Prozenten der Nettoinvestition; Bei einem Einnahmenüberschuss in der Investitionsrechnung wird diese Kennzahl nicht ermittelt
- (5) Selbstfinanzierung in Prozenten des Finanzertrages
- (6) Kapitaldienst in Prozenten des Finanzertrages
- (7) Nettozinsen in Prozenten des Finanzertrages
- (8) Bruttoschulden in Prozenten des Finanzertrages
- (9) Bruttoinvestitionen in Prozenten der konsolidierten Ausgaben
- (10) Finanzvermögen abzüglich Fremdkapital; Nettovermögen (+); Nettoschuld (-)